

[Pelle Voigt]

meget betydelige muligheder for kompenserende besparelser i de helt overflødige dele af forsvaret.

Men jeg vil gerne bede om, at vi under udvalgsarbejdet omhyggeligt diskuterer dette her. For hvis det bliver sådan, at vi, hver gang vi sender folk, der har indgået en rådighedskontrakt, ud i verden, skal betale den pågældendes arbejdsgiver – sådan som nogle er inde på – for, at disse folk kan være væk, betale løn, udetillæg og lign., så synes jeg, vi skal prøve at lægge tallene sammen og stille os selv det spørgsmål, om det så ikke i realiteten var billigere at anvende stampersonel, hvilket også ville have den fordel, at vi fik folk, der måske var lidt ældre, havde en større personlig modenhedsgrad og måske også en bedre militær uddannelse, når alt kommer til alt. Det synes jeg vi skal se på under udvalgsarbejdet.

For SF er det fuldstændig afgørende, at værnepligtige ikke anvendes hverken i fredsbevarende eller fredsskabende operationer. Værnepligten i Danmark er en uddannelsestid, som gennemføres tvangsmæssigt over for nogle mennesker i medfør af grundlovens bestemmelser. Vi mener, det er helt uacceptabelt, som vi tidligere har givet udtryk for, at forestille sig, der skal være praktikpladser på kamppladser rundt omkring ude i den store verden.

Det gælder også, skal jeg understrege – og måske især fordi det er her, vi har problemet – for søværnet. Hvis man i søværnet insisterer på at have folk til at servere i kantine eller bage brød eller gøre andet, må man ansætte disse folk på almindelige, hæderlige vilkår og få dem til at udføre dette arbejde. Det er uanstændigt at indkalde folk til værnepligt og sende dem ud i operationer af en sådan art under henvisning til grundlovens bestemmelser.

Der henvises i bemærkningerne til lovforslag nr. L 6 til en dom, som er viderebragt os i Ugeskrift for Retsvæsen, en dom afsagt af Vestre Landsret den 26. juni 1975, hvor man er inde på hele spørgsmålet om, hvad grundlovens bestemmelser om, at enhver våbenfør mand skal bidrage til fædrelandets forsvar, egentlig kan anvendes til, og hvad den ikke kan anvendes til.

Jeg synes, at dommen er interessant af en række grunde. Sagen drejer sig om en reservelæge, som man forsøgte at tvinge til at aflægge tjeneste i de fredsbevarende styrker på Cypern

– retten argumenterer på følgende måde, og jeg vil gerne ganske kort citere:

»Da de opgaver, der løses af de danske militære kontingenter, som deltager i FN's fredsbevarende styrker i forskellige fremmede lande, er medvirkende til, at lokale uroligheder ikke udvikler sig til omfattende krige, eventuelt med deltagelse af stormagterne, hvorved også Danmarks sikkerhed ville blive truet, finder retten, at en tjeneste i det danske kontingent under FN-styrken på Cypern kan tjene til Danmarks forsvar, hvorfor forpligtelsen til at bidrage hertil også efter grundlovens § 81 omfatter denne form for militærtjeneste.«

Det er en interessant argumentation, og jeg tror, at den pågældende reservelæge, som i første omgang blev idømt 30 dagbøder à 30 kr. og senere fik dagbøderne forhøjet til 100 kr., må have undret sig såre, da Danmarks forhenværende udenrigsminister, hr. Ellemann-Jensen, en dag meddelte den undrende offentlighed, at nu nedlagde Danmark sit engagement i FN's fredsbevarende styrker på Cypern, fordi styrkerne slet ikke var fredsbevarende, de var krigsbevarende, fordi der ikke var sket nogen udvikling i fredsforhandlingerne.

Vi har altså at gøre med noget her, som i allerhøjeste grad er en politisk grundlovsfortolkning. Derfor skal vi være meget, meget varsomme med, hvordan vi indretter en følgelovgivning, vi skal være meget, meget opmærksomme på, hvad det egentlig er, der er ideen med det, der står i grundloven, og vi skal i den forbindelse se på forarbejderne til grundloven.

Det er, som jeg har været inde på, en vanskelig øvelse. For at vi i saglighedens navn kan få en så bred og fornuftig afklaring af disse spørgsmål – hvor vi som sagt fra SF's side er enige i, at vi ønsker oprettelsen af en fast, international brigade til løsning af de opgaver, vi taler om – tror jeg, det er meget væsentligt, at dette ikke er noget, der bliver jaget igennem Forsvarsudvalget, men at vi får en lille smule tid, lad os sige en måned eller halvanden for at være realistiske, til at drøfte alle disse spørgsmål ordentligt og fornuftigt igennem og i den forbindelse måske bl.a. nå frem til, at vi kan enes om, at formålserklæringen, som den fremsættes i lovforslag nr. L 5, er utilstrækkelig, fordi forsvarets mange civile opgaver slet ikke omtales som noget betydningsfuldt.